

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.3. Политически науки
Факултет: "Международна икономика и администрация"
Катедра „Администрация, управление и политически науки"
ВСУ "Черноризец Храбър"

С Т А Н О В И Щ Е

От проф. дпн Филип Иванов Узунов, ВТУ "Св.св. Кирил и Методий" на
дисертационния труд

на Димитър Любомиров Керанов

на тема: **Демократизацията на политическите системи в Африка,**
представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор по
политология”, по научна специалност 3.3. Политически науки

Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността и значимостта на представената на вниманието на уважаемото жури научна разработка до голяма степен е предопределена от динамиката на политическите и социалните процеси в слабо познат от българската наука, дипломация и общественост политико-географски район на Африканския Юг. Според скромното ни мнение, Африканският континент има две мега-териториални области на политическо, военно, икономическо и културно противопоставяне: това са регионите на Близкия и Среден изток, поради близостта си до Европа и петрола, и региона на Южна Африка, заради географското си положение да доминира морските пътища между три океана, и разбира се находищата на злато и диамантите.

През 70-те и 80 г. на 20 в. във връзка с националистическите движения за независимост в Ангола, Мозамбик, Намибия и Зимбабве и постепенната де ескалация на Апартейда в РЮА, регионът беше сравнително интересен за България, която изнасяше оръжие и поддържаше финансово тези движения, като част от усилията на Съветския блок да се настани в Ангола и Мозамбик. Дори и да нямаше сериозни български научни изследвания по тези въпроси, имаше поне преводни изследвания от руски и английски езици, коментари на български анализатори и журналисти, които даваха някаква представа за региона. След разпадането на Съветския блок и премахването на Апартейда от президента де Клерк през 1990 г., българският интерес към този регион спадна значително за 15-20 г. Поради тази причина, приемам напълно тезата на Димитър Керанов, че неговата дисертация е практически единственото изследване за последните години по темата. Това е стилизиран и почти всеобхватен очерк за историята, племенната култура и език, както и процесите на политическо съзряване и демократизация на пет южноафрикански държави.

По моя преценка, моделът за интерпретация на процесите на демократизация, а именно: достигането до партия - месия, която произлиза от лидер - месия, обикновено това е водач в национално-освободителното движение или срещу Апартейд, консолидация и т.н. е обоснована и може да бъде въведена в научен оборот. Тъй като на Запад демокрацията винаги върви под ръка с либерализма, то една от причините, която е подценена според мен в дисертацията е, че режимите в тези пет страни, макар и имащи специфични разлики, никога не достигат до симбиозата между правото на демократично участие и либералната съставляваща, а именно защита правата на човека, расова толерантност и правова държава. Налице е условно и фасадно спазване на демократични процедури при гласуване,

от една страна, и от друга „олигархичен непотизъм”, при който, примерно африканският национален конгрес де факто е превзел държавата, назначенията са на партиен и приятелски принцип, корупцията е опустошителна а престъпността определено една от най-високите в света.

Оставям настрана въпроса, че тези племенни общества не са преминали през исторически етапи, като Ренесанс или Просвещение, които да наложат систематична и мощна ценностна култура на политическите елити на тези държави. Те са изкарани от един африканерски, тежък сегрегационен режим и са вкарани в друг също толкова неприемлив.

Димитър Керанов е изготвил сериозна и трудоемка научна разработка и аз напълно приемам посочените от него ограничения на изследването : „частичната или пълна недостъпност на статистически или други данни, предизвикана или от тяхната липса въобще, или от непосилната за автора цена за тяхното достъпване, или от тяхното предлагане само на територията на изследваните държави (местни библиотеки). Важно е да се направи уточнението, че въпреки това, авторът е активирал контакти в съответните държави за получаване на релевантна литература, според нейната наличност, като опит за преодоляване на споменатите ограничения”

Представеният дисертационен труд прави впечатление със стегнато структурирания си текст в обем от 281 страници, състоящ се от увод, пет проблемни глави, заключение, библиографска справка и 12 приложения. Ясно са очертани обекта, предмета, целите, задачите, основната изследователска хипотеза, изследователските методи и структурата на работата. В представената си формулировка, те са защитими и са напълно подходящи за подобен род текст. Използваната библиография включва 424 литературни източника на български, руски, английски, немски език, сред които нормативни актове, монографии, студии, статии, интернет сайтове и

други. Във връзка с темата на дисертационния труд са направени 10 публикации.

Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

Считам, че формулираните научни приноси са налични и коректно формулирани. Приемам ги напълно и с оглед отсъствието на тясна експертиза по темата не бих ги коментирал допълнително, освен бележките направени по-горе.

Заключение:

Дисертацията „Демократизацията на политическите системи в Африка” на Димитър Любомиров Керанов съдържа изследователски приноси с научна, научно - популярна, методологична и практическа стойност и съответства на изискванията за присъждане на научната степен „доктор”. Давам положителна оценка и препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Димитър Керанов образователна и научна степен „доктор по политология” в професионално направление 3.3. Политически науки.

25.05. 2023г.

проф. дпн. Филип Иванов Узунов

